

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Rzeszów, dnia 31 grudnia 2012 r.

Poz. 3407

UCHWAŁA NR XXIII/184/2012 RADY GMINY CZUDEC

z dnia 14 grudnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec na lata 2013-2016.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz.1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 87 ust.1,3,4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec na lata 2013-2016”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Czudec.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem uchwały powierza się Komisji Spraw Gospodarczych i Transportu.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

**Przewodniczący
Rady Gminy**

Jan Oliwa

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/184/2012
Rady Gminy Czudec
z dnia 14 grudnia 2012 r.

**PROGRAM OPIEKI NAD ZYBYTKAMI
GMINY CZUDEC
NA LATA 2013 – 2016**

Spis treści

1. Wstęp
2. Podstawa prawna opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec na lata 2013-2016.
3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce .
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.
  - 4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami .
  - 4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.
    - 4.2.1 Gminny program opieki nad zabytkami, a wojewódzkie akty prawne (analiza dokumentu).
    - 4.2.2 Gminny program opieki nad zabytkami, a powiatowe akty prawne.
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego
  - 5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy).
6. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Czudec.
  - 6.1 Obiekty w Gminie Czudec wpisane do rejestru zabytków.
  - 6.2 Obiekty w Gminie Czudec wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.
  - 6.3 Zabytki archeologiczne.
  - 6.4 Zabytki ruchome
7. Założenia programowe - zestawienie celów priorytetowych, kierunków działań i zadań do realizacji programu opieki nad zabytkami na lata 2013-2016.
8. Instrumenty wdrażania i realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec.
9. Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Czudec.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Ewidencja Zabytków Gminy Czudec

Załącznik nr 2 - Wykaz stanowisk archeologicznych Gminy Czudec

Załącznik nr 3 - Wykaz stanowisk w układzie chronologiczno - kulturowym.

1. Wstęp

Rolę zabytków ujmuje się z reguły w kategoriach historycznych oraz estetycznych. Są one cenione jako wytwory i świadectwa historii pozostałej po przodkach. Podnoszą prestiż i urodę otoczenia. Decydują o pięknie miast i wiejskich krajobrazów. Zabytki są też cennym elementem kultury przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego otoczenia człowieka. Zachowanie, ochrona i konserwacja zabytków to ważna realizacja zadań, która wyróżnia obszar gminy, przesądza o jej atrakcyjności kulturalnej, turystycznej, a także przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Gminny program opieki nad zabytkami jest elementem polityki samorządowej. To dokument o charakterze pomocniczym i uzupełniającym istniejące akty gminnego planowania przestrzennego. Nie ma on jednak statusu aktu prawa miejscowego, nie może stanowić samodzielnej podstawy rozstrzygnięć władczych względem jednostek spoza aparatu administracji publicznej.

Podstawowym celem opracowania programu opieki nad zabytkami jest określenie zasadniczych kierunków działań oraz kluczowych zadań, jakie winny być realizowane dla poprawy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego Gminy Czudec, dla zachowania śladów przeszłości. Program ma określić pewien stan idealny, do którego należy dążyć w zakresie opieki nad zabytkami – wskazywać zadania konieczne do wykonania, ale też sugerować sposoby ich realizacji. Ma służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących wspierania, inicjowania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, również upowszechniać i promować dziedzictwo kulturowe.

Program opieki nad zabytkami wymaga cyklicznej aktualizacji z uwagi na zmieniające się przepisy prawa oraz zmieniające się uwarunkowania gospodarcze i kulturowe, a także zmieniający się stan zasobów dziedzictwa kulturowego.

2. Podstawa prawna opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec na lata 2013-2016.

Podstawę prawną dla opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Czudec stanowi ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 163 poz. 1568 z późn. zm.). Określa ona w art. 87, iż Wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Program ten ma na celu, w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Ponadto ustawa określa, że gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, a następnie jest on ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego. Wójt co 2 lata sporządza sprawozdanie z jego realizacji, które przedstawia Radzie Gminy.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Prawne uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce zostały określone m. in w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uchwalonej 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483), który mówi, iż Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Następnie w art. 6 ust. 1 ustawodawca stwierdził, że Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju. Natomiast art. 86 określa, że każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

Ponadto głównym aktem regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). W art. 3 ustawodawca określił, iż przez **zabytek** rozumiana jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Za **zabytki nieruchome** uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji.

Za **zabytki ruchome** uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne, a także przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytkami archeologicznymi są pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Ustawa wprowadziła pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami. **Ochrona zabytków** polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek na wartości zabytków, udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozów i zabytków za granicę, kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkami w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez jego właściciela i posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytków, prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczenia i utrzymania zabytku, oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystanie z zabytków w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości oraz popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytku i o jego znaczeniu dla historii i kultury.

Kolejna ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w art. 9 ust. 7 pkt 9 określa, że do zadań własnych gminy należy zaspokajanie potrzeb zbiorowych wspólnoty, w szczególności m.in. w sprawach kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ponadto kwestie zabytków regulują następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późniejszymi zmianami);

2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późniejszymi zmianami);

3. Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami);

4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami);

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami z 2003 r. głównym opracowaniem wskazującym system ochrony dziedzictwa kulturowego Państwa winien być sporządzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Od kilku lat funkcjonują tezy do krajowego programu, które wskazują m. in. na potrzeby powiązań zasobów dziedzictwa kulturowego z walorami środowiska przyrodniczego, promowania wartości materialnych i niematerialnych, podnoszenia rangi zabytków oraz wzmocnienia ról zabytków w branży turystycznej. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem Krajowego Programu Ochrony Zabytków.

Kolejnym strategicznym dokumentem o charakterze krajowym jest Narodowa Strategia Rozwoju Kultury, której elementem jest Narodowy Program Kultury „Ochrona wartości zabytków i dziedzictwa kulturowego”. Wskazuje ona politykę Państwa określoną do 2013 r. w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego. Instrumentami wdrażania strategii są programy operacyjne, stanowiące podstawę finansowania działań z zakresu dziedzictwa kulturowego z budżetu Państwa, rozdysponowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zarówno Programy jak i ich zakresy ulegają zmianie w poszczególnych latach. Dotychczas najważniejszym z nich jest ogłaszany corocznie Program Operacyjny „Dziedzictwo Kulturowe”, posiadający wyróżnione priorytety i działania. Umożliwia on pozyskiwanie środków finansowych na przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych oraz rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych, rozwój ośrodków muzealnych, kultywowanie tradycji ludowych, czy ochronę zabytków archeologicznych.

4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.

4.2.1 Gminny Program opieki nad zabytkami a wojewódzkie akty prawne (analiza dokumentu).

Dokumentem strategicznym w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na poziomie wojewódzkim jest Wojewódzki Program Opieki Nad Zabytkami w woj. podkarpackim na lata 2010 – 2013 przyjęty Uchwałą Nr XLIV/845/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 marca 2010 roku.

W Programie w kierunku działań 4 - Rewaloryzacja i rewitalizacja układów urbanistycznych w zadaniu 8. Historyczne układy urbanistyczne przewidziane do ochrony i rewaloryzacji wymieniony jest układ urbanistyczny Czudca.

Są też wzmianki dotyczące zachowania dawanego charakteru małomiasteczkowego, którego wyznacznikiem była głównie niska na ogół drewniana, stypizowana zabudowa, skoncentrowana głównie wokół prostokątnego placu rynkowego.

Szczególne bogactwo w zasobie zabytkowej architektury sakralnej Województwa Podkarpackiego reprezentują kościoły i zespoły kościelne. Wśród wymienionych kościołów zasługujących na uwagę jest kościół parafialny w Czudcu.

4.2.2 Gminny Program opieki nad zabytkami, a powiatowe akty prawne

W Starostwie Powiatowym w Strzyżowie trwają prace nad opracowaniem programu opieki nad zabytkami.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

5.1 Relacje Gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy).

Dokumentami odnoszącymi się do dziedzictwa kulturowego no poziomie lokalnych są:

1. Studium Historyczno-Urbanistyczne - 3 tomy. W niniejszym opracowaniu wnioski konserwatorskie z uwagi na problematykę zostały zgrupowane w dwa zespoły problemowe. Pierwszy zawarty w tomie I jest efektem badań historyczno-studialnych i stanowi podstawę i wytyczne dla znajdujących się w tomie II wniosków o charakterze architektoniczno-urbanistycznym bardziej szczegółowych, wskazujących już kierunki konkretnych działań, problematykę dalszych przedsięwzięć o charakterze inwentaryzacyjno - konserwatorskim. Niezależnie od powyższych dwóch grup tematycznych w katalogu zabytków po opisie obiektów zabytkowych umieszczone są krótkie wnioski i propozycje działań konserwatorskich.

2. Studium ochrony wartości kulturowych i krajobrazu dla Gminy Czudec. Opracowanie to zawiera wytyczne konserwatorskie z zakresem ochrony konserwatorskiej. Wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej:

A - strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, która obejmuje zabytkowe, historyczne założenia dworsko-parkowe o bezspornie dużej wartości, zlokalizowane na terenie gminy.

O - strefa ochrony z zachowanymi relikami po nieistniejącym założeniu dworsko- folwarcznym w Wyżnem.

OW – strefa obserwacji archeologicznych.

E – strefa ochrony ekspozycji najstarszych i najcenniejszych zabytkowych zespołów dworsko-parkowych i sakralnych.

K – strefa ochrony krajobrazu

3. Wytyczne konserwatorskie dla miejscowości Czudec (aktualizacja).

Opracowanie to stanowi uzupełnienie Studium Historyczno - Urbanistycznego z 1987 roku oraz część składową Studium Ochrony Wartości Kulturowych i Krajobrazu dla

Gminy Czudec, które opracowane zostało jako materiał wejściowy do opracowanego później studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czudec.

4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czudec uchwalone uchwałą Nr XXXI/218/2001 z dnia 29 czerwca 2001 r. w którym określono kierunki ochrony środowiska kulturowego.

W gminie Czudec występuje koncentracja bogatych zasobów kulturowych wpisanych w dobrze zachowany krajobraz o bogatych formach przyrodniczych.

Głównymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego dotyczącymi środowiska kulturowego będą:

- a) zachowanie historycznego układu urbanistycznego Czudca ,
- b) ochrona dziedzictwa kulturowego gminy czyli ogólnego charakteru zabudowy, sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu,
- c) ochrona zespołów dworsko – parkowych i kościelnych, folwarków, kapliczek itp.,
- d) ochrona zabudowy o zachowanych charakterystycznych cechach zabytkowych i regionalnych.

W celu zapewnienia realizacji w/w kierunków należy:

a) przestrzegać wymogów konserwatorskich w stosunku do zespołów i obiektów zabytkowych zamieszczonych w rejestrze zabytków,

b) objąć ochroną konserwatorską układy planistyczne, związane z nimi elementy krajobrazu historycznego oraz zasoby archeologiczne poprzez ustalenie stref ochrony konserwatorskiej:

- strefy A1 dla zespołu dworskiego w Pstrągowej
- strefy A2 dla zespołu dworskiego w Babicy
- strefy A3 dla zespołu dworskiego w Czudcu przy ul. Strumykowej
- strefy A4 dla zespołu miejskiego w Czudcu
- strefy A5 dla zespołu dworskiego w Czudcu przy ul. Parkowej

- stref E1, E2, E3, E4 i E5 dla ekspozycji zespołów dworsko-parkowych
- stref OW dla potencjalnych zasobów archeologicznych.

5. Gminny program ochrony środowiska dla Gminy Czudec przyjęty uchwałą Nr XXXII/249/2009 z dnia 24 lipca 2009 roku podkreśla, iż należy chronić unikatowe walory przyrodnicze, krajobrazowe i różnorodności biologiczne. W ramach tych działań należy między innymi ochraniać doliny rzeczne i ważne ponadlokalne korytarze ekologiczne, gatunki roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem. Dokumentować i tworzyć formy ochrony przyrody obejmujących obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

6. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Czudec.

6.1 Obiekty w gminie Czudec wpisane do rejestru zabytków.

Zgodnie artykułem 8. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. W przypadku rejestru województwa podkarpackiego jest nim Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków w Przemyślu. Wpis do rejestru zabytku nieruchomego może nastąpić z urzędu bądź na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy (art.9 ust.1). Przedmiotowego wpisu dokonuje Wojewódzki Konserwator Zabytków wydając decyzje administracyjną. Ponadto do rejestru może być wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku (art.9 ust.2).

Zabytki na terenie Gminy Czudec są historycznym dowodem tradycji, wielokulturowości, zamożności i religijności osób zamieszkujących ten teren. Dla pokoleń są wspaniałym dziedzictwem. Pozwalają naocznie zrozumieć przemiany, jakie następują przez wieki w społeczeństwie. Zabytki wpisane do rejestru zabytków znajdujące się na terenie Gminy Czudec to:

Zespół dworsko – parkowy w Babicy wpisany do rejestru zabytków architektury pod poz. A-976 z dnia 04.10.1976 r. Usytuowany jest w pobliżu granicy wsi Babica w całości w pradolinie rzeki Wisłok, jednak w części znacznie wypiętrzonej ponad okoliczne pola otaczające go od wschodu i zachodu oraz ponad dolinę rzeki. Najwyższe położenie osiąga wzgórek nad piwnicą dworską -225,4 m n.p.m. Zwarty masyw zieleni jest dobrze widoczny z szosy prowadzącej z Rzeszowa do Strzyżowa. W skład zespołu wchodzi: dwór (XVII w.), czworak (XVIII w.), stajnia (1 poł. XIX w.), obora (1poł. XIX w.), stodoła (1 poł. XIX w.), spichlerz (1822 r.), piwnica (XVIII w.), pozostałości fortyfikacji ziemno - wodnych (XVII w.), park krajobrazowy (XVIII/XIX w.) sadzawka z wysepką, figura NMP Niepokalanie Poczętej (1917 r.), figura Św. Józefa z Dzieciątkiem (XVII w.), wiadukt kolejowy nad linią kolejową (1888-1890 r.) murowano-kamienny. Budynek dworu w Babicy usytuowany jest na osi wschód - zachód w głębi parku. Jest to obiekt murowany, otynkowany, usytuowany na rzucie litery H, podpiwniczony. Stoi na krawędzi skarpy. Korpus główny budynku, dwukondygnacyjny, nakryty dachem siodłowym, a skrzydła boczne czterospadowym. Pokryte one są dachówką ceramiczną. Elewacja frontowa jest siedmioosiowa, z czego po dwie osie znajdują się w bocznych ryzalitach (skrzydłach) budynków, a w części środkowej trzy. Ściany zwieńczone są profilowanym gzymsem podokapowym. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych na mocy decyzji – zezwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich wykonane zostały roboty budowlano konserwatorskie i adaptacja dworu na Dom Pomocy Społecznej.

Układ urbanistyczny w Czudcu - wpisany do rejestru zabytków architektury pod poz. A-369 z dnia 22.08.1968 r. Pozostałość dawnego rozplanowania miasta lokacyjnego, którego centrum stanowi rynek z dużymi zachowanymi fragmentami zabudowy pierzei przyrynkowych, złożonych z drewnianych, parterowych domów ustawionych szczytowo do ulic i rynku oraz powiązanych z rynkiem takich wyróżniających się enklaw zabudowy jak zespół kościoła, synagoga, drewniana zabudowa ulicy Rzeszowskiej oraz duże skupiska fragmentarycznie zachowanej zabudowy zabytkowej lub pojedynczych obiektów zabytkowych przy ulicach z niego wychodzących.

Zespół kościoła p.w. Św. Trójcy w Czudcu – wpisany do rejestru zabytków pod poz.A-95 z dnia 05.01.1950 r. W skład zespołu wchodzi: kościół, ogrodzenie kościoła, plebania, budynek gospodarczy, ogrodzenie plebani. Kościół wzniesiony został w 1713 roku z fundacji Józefa Grabińskiego. Konsekrowany w 1740 r. W latach 1713-1721 wzniesiono prezbiterium, korpus nawowy, kaplicę południową i wieżę, w 1721-1734 kaplicę północną, częściowo z wykorzystaniem materiałów po rozebraniu zamku.

Kościół barokowy, orientalny pobudowany jest na zachód od rynku w zbiegu ulic prowadzących w stronę Krosna, a odchodzących od północnej i południowej pierzei. Otoczony murem wykonanym z kamienia i cegły, tynkowanym z bramkami barokowymi od strony północnej i zachodniej, z wnękami na stacje Męki Pańskiej z 1752 r. Kościół murowany z kamienia i cegły, tynkowany, podzielony wertykalnie na

fasadzie zdwojonymi, wyodrębnionymi dodatkowo kolorystycznie. Trójnawowy, bazylikowy, z parą kaplic transeptowych nakrytych kopułami, z latarniami, z wieżą od zachodu. Prezbiterium dwuprzęsłowe, zamknięte trójbocznie, przy nim od pn. składzik, od pd. zakrystia. Fasada zachodnia o narożnikach zaokrąglonych, na narożnikach rzeźby kamienne św. Jana Nepomucena i św. Mikołaja. Nawy boczne otwarte do głównej półkolistymi arkadami o profilowanych archiwoltach, tęczą o wykroju półkolistym, ujęta filarami przyściennymi. Ściany wnętrza rozczłonkowane parzystymi pilastrami. Sklepienia kolebkowo – krzyżowe na parzystych gurtach. W kaplicach pilastry załamane w narożnikach wspierające, przełamujące się belkowanie, w zakrystii, składziku i kruchcie pod wieżą sklepienia kolebkowo – krzyżowe. Portal główny zamknięty łukiem odcinkowym, zwieńczony przyczółkiem o łuku koszowym, z nim malowidło z herbem Pomian Grabińskich, napis fundacyjny i data, portale boczne zamknięte odcinkowo. Wieża na rzucie kwadratu, dwukondygnacyjna. Dachy kryte blachą: nad prezbiterium i nawą dwuspadowy o wspólnej kalenicy, nad nawami bocznymi pulpitowe, nad zakrystią i składzikiem dwuspadowe. Ołtarz główny 1879 projektował Ferdynand Majerski architekt przemyski, wykonał Julian Szopiński, ołtarze boczne: przy tęczy późnobarokowe z ornamentami w stylu regencji przed 1721, restaurowane 1967, północny barokowy ok. 1700 na wysokim cokole z rzeźbami św. Józefa z Dzieciątkiem i Łukasza, południowy późnobarokowy z ornamentami w stylu regencji i rokoka 3 ćw. XVIII w. w nawach bocznych w lewej późnobarokowy 1 ćw. XVIII w. w prawej późnobarokowy z ornamentami w stylu rokoka i regencji 2 poł. XVIII w. W kościele znajduje się cudowny, łaskami słynący obraz Matki Boskiej Czudeckiej Ukoronowany w 2002 roku.

Zespół dworsko – parkowy w Czudcu - wpisany do rejestru zabytków architektury pod poz. A-220 z dnia 13.04.1970 r. Najbardziej okazały. Znajduje się przy ul. Parkowej. W jego skład wchodzi: dwór (1 ćw. XVIII w.), lamus tzw. Skarbiec (ok. poł. XVI w.), lodownia (XIX/XX w.), dwie bramy wjazdowe (1 poł. XIX w.), park krajobrazowy (XVIII w.). Dwór wzniesiony został w 1 ćw. XVIII w. jest to obiekt murowany, ceglano-kamienny, parterowy z piętrową przybudówką. W latach powojennych mieściło się w nim Liceum Ogólnokształcące, później internat i mieszkania nauczycieli. Jest to obiekt murowany z kamienia, na rzucie węgelnicy. Przy tym samym dziedzińcu usytuowany jest budynek dawnych stajni. Jest to obiekt murowany z kamienia, na planie prostokąta. W południowo-zachodniej części zespołu rozciąga się park krajobrazowy ze stawem. Powstał w 1 poł. XVIII w. i stanowi przykład ówczesnej kompozycji ogrodowej. Występują w nim zarówno drzewa krajowe, jak i egzotyczne (m.in. tulipanowce, platany). Do parku prowadzą dwie bramy wjazdowe. Mają kształt słupów zwieńczonych kulami.

Zespół dworsko – parkowy w Czudcu przy ul. Strumykowej - wpisany do rejestru zabytków pod poz. A-1199 z dnia 10.04.1989 r. W skład zespołu wchodzi dwór (ok. poł. XIX w.), spichlerz (ok. poł. XIX w.), park krajobrazowy (XIX w.) oraz kapliczka p.w. św. Jana Nepomucena. Istniejący dwór powstał zapewne ok. połowy XIX w., pod koniec XIX w. został przebudowany. Jest to obiekt murowany z kamienia i cegły, otynkowany. Złożony jest z dwóch brył prostopadłych do siebie, połączonych murowaną przewiązką. Część parterowa jest częściowo podpiwniczona. Od południa podcień wsparty jest na dwóch drewnianych słupach, od wschodu znajduje się trójboczny ryzalit. Część piętrowa obiektu jest całkowicie podpiwniczona. Dwór przykrywają dachy czterospadowe o konstrukcji stolcowo - płatwiowej. Elewacje ozdobione są rowkowaniami nad oknami. Okna ryzalitu umieszczone są w arkadowych wnękach. Po okapem znajdują się drewniane, dekoracyjnie wycięte kroksztyny. W bezpośrednim sąsiedztwie dworu usytuowany jest spichlerz. Wybudowany został około połowy XIX w. Obecnie jest użytkowany przez Pana Anatola Wołoszyn – wykorzystywany na sklep. Spichlerz jest obiektem murowanym, otynkowanym, trzykondygnacyjnym z jednokondygnacyjną przybudówką. Zasadniczy budynek oraz przybudówkę przykrywają dwuspadowe dachy. Istotnym elementem tego zespołu jest park. Założony został około połowy XIX w. na rzucie prostokąta, w stylu parku krajobrazowego. Najstarsze egzemplarze drzew pochodzą z końca XVIII w. (są to resztki dawnego siedliska naturalnego). Pozostałe drzewa pochodzą z okresu założenia parku (sosny czarne, jesiony, aleja grabowa i in.). Niektóre drzewa kwalifikują się jako drzewa pomnikowe (m. in. cztery okazałe dęby).

Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena w Czudcu - d. Nowa Wieś Czudecka - wpisana do rejestru zabytków pod poz. A-711z dnia 28.05.1972 r. Usytuowana jest na skraju parku podworskiego, po północnej stronie szosy z Rzeszowa do Strzyżowa. Pochodzi zapewne z 2 połowy XIX w. Jest to kapliczka drewniana. Wykonana została w kształcie altanki na czterech słupach dźwigających daszek namiotowy pokryty gontem. Wewnątrz umieszczona została drewniana rzeźba przedstawiająca św. Jana Nepomucena.

Pozostałości zamku „Czudec” zw. Góra Zamkowa w Przedmieściu Czudeckim - wpisane do rejestru zabytków pod poz. A-477 z dnia 14.07.1969r. Zespół - grodzisko i zamek położone są na prawym brzegu rzeki Wisłok, stanowiący pokryte lasem zwieńczenie Góry Zamkowej. W skład zespołu wchodzi pozostałości grodziska i późniejszego zamku na wzgórzu i współczesne osadnictwo w sąsiedztwie góry na

terenach lub w pobliżu dawnego podgrodzia. Zespół ten leży obecnie na terenie należącym do Przedmieścia Czudeckiego. Powstały w średniowieczu, rozbudowany w XVI w., zniszczony pożarem w 1692 r. i rozebrany do 1713 r. Z materiałów wybudowano kościół parafialny w Czudcu.

Kaplica p.w. św. Bartłomieja z malowidłami ściennymi we wnętrzu i otaczający ją drzewostan (4 lipy) w Pstrągowej - przysiółek Brzyzie – wpisana do rejestru zabytków pod poz. A-116 z dnia 15.04.2005 r. Kaplica usytuowana jest przy dawnej drodze z Pstrągowej do Zawadki na działce stanowiącej własność Danuty i Marka Bieszczad. Zbudowana ok.1878 r. przez gospodarza z Pstrągowej - Bartłomieja Fortunę i przez niego wyposażona. Murowana z kamienia uzupełnionego cegłą, otynkowana. Na planie prostokąta zamkniętego półkoliście. Dach dwuspadowy z okapem, ograniczony od północy szczytem z półkoliście zamkniętą wnęką pośrodku, od południa przechodzący w stożkowy, kryty blachą ocynkowaną. Pośrodku frontu otwór drzwiowy zamknięty łukiem koszowym, ograniczony po bokach dwoma parami lizen. Drzwi wejściowe drewniane, spągowe. Okna w elewacjach bocznych półkoliście zamknięte, drewniane, wielopolowe. Wnętrze jednoprzestrzenne ze sklepieniem kolebkowym. Na sklepieniu i ścianach wewnętrznych ludowe malowidła przedstawiające Anioła Stróża i „Oko Opatrzności” okolone ornamentem roślinnym z roccaille. Wewnątrz zachowane oryginalne wyposażenie. Kaplica otoczona drzewostanem (4 lipy) jest charakterystycznym składnikiem krajobrazu, kulturowego wsi Pstrągowa. Stanowi materialną pozostałość XIX-wiecznej kultury ludowej wsi i jest przejawem religijności jej mieszkańców.

Figura św. Jana Nepomucena w Pstrągowej - wpisana do rejestru zabytków pod poz. B-58 z dnia 24.04.2002r. Stoi na placu obok kościoła parafialnego. Usytuowana jest w południowo-zachodnim narożniku placu kościelnego, obok nowszego krzyża misyjnego. Jest to późnobarokowa, kamienna rzeźba pochodząca z XVIII wieku. Obecnie umieszczona jest na nowym cokole wykonanym z cegły i pomalowanym na kolor bordo. Postać św. Jana Nepomucena jest przemalowana.

Zespół dworski w Pstrągowej - wpisany do rejestru zabytków po poz.A-1160 z dnia 06.06.1986 r. W skład zespołu wchodzi: dwór, czworak i pozostałości parku krajobrazowego. Dwór projektowany przez architekta Franciszka Jareckiego. Został wzniesiony w 1929 r.- obok położonego na wschód od niego starego dworu drewnianego, parterowego na kamiennej podmurówce, obecnie już nie istniejącego. Nowy dwór również jest parterowy z trzema facjatami od południa, wschodu i zachodu. Frontem zwrócony jest na południowy wschód. Jest w całości podpiwniczony, piwnice sklepione są sklepieniami odcinkowymi, rozpiętymi pomiędzy stalowymi belkami. Wybudowany został z cegły na wysokiej podmurówce z kamienia łamanego. Przykryty jest czterospadowym dachem z drewna iglastego, krytym pierwotnie gontem, a obecnie dachówką i blachą. Połacie dachu ożywione są powiekami i dwoma ozdobnymi ceglany kominami. Elewacja frontowa jest pięcioosiowa. Dwie osie skrajne zaznaczone są oknami o podziałach sześciuosiowych, z nadokiennikami uformowanymi w tynku. Trzy osie środkowe zaznaczone zostały dwukondygnacyjnym ryzalitem ganku, tworzącym loggie widokową, ożywioną na każdej kondygnacji trzema arkadami od frontu i dwoma (również w każdej kondygnacji) od wschodu i zachodu. Arkady oraz balustrady między innymi są drewniane. Od strony północnej znajduje się ryzalit z oszklonym gankiem z wejściem do kuchni i wc. Dwór posiada dwutraktowy układ wewnątrz z przelotowym przedpokojem, przesunięty z osi głównej na wschód. W centrum od frontu umieszczona została jadalnia, z oknem ujętym od strony logii dwoma figurami z kapitelami. Od strony północnej i zachodniej okna na parterze są podobne jak na fasadzie, natomiast w facjatkach umieszczono okno czteropolowe. Dwór wyposażony został w osiem par drzwi wewnętrznych o ozdobnej secesyjnej stolarce. Również drzwi wejściowe prowadzące z logii są ozdobne, elektryczne z naświetlem. Franciszek Jarecki zaprojektował także meble w stylu zakopiańskim, według wzornika Stanisława Witkiewicza, wykonane przez stolarzy z Czudca. Po II wojnie światowej we dworze mieścił się Ośrodek Zdrowia w Pstrągowej. W późniejszym czasie stał się własnością Państwa Kujawskich, lekarzy pracujących w tym Ośrodku. W latach 1986-1988 przeprowadzony został remont (wymieniono pokrycie dachu - blacha miedziana, rynny, rury spustowe, wymieniono też zniszczone części konstrukcji dachu, drewniane części facjaty i górną część werandy).

Pozostałości zespołu folwarcznego w Wyźnem (obora w posesji nr 99 ze starodrzewiem) - wpisane do rejestru zabytków pod poz. A-993 z dnia 16.11.1975 r. Do obecnych czasów niewiele się zachowało z zespołu folwarcznego w Wyźnem. Był on usytuowany po zachodniej stronie szosy z Rzeszowa do Sanoka na wzniesieniu. W skład tych pozostałości wchodzi obecnie obora, piwnica i starodrzew. Budynek obory wzniesiony został prawdopodobnie pod koniec XVIII wieku. Około roku 1900 od Uznańskich ówczesnych właścicieli folwarku, zakupili go Żydzi. W 1909 r. odsprzedali obiekt Janowi Fladze. W rękach Jego rodziny pozostawał przez długie lata, jako budynek mieszkalno-gospodarczy (nr 99, dawny nr 78, a jeszcze wcześniej nr 66). Wybudowany został z kamienia, otynkowany. Wzniesiony jest na rzucie wydłużonego prostokąta.

Przykryty został czterospadowym dachem, pokrytym dachówką ceramiczną zakładkową, z gąsiorami na narożach. Zastosowana tu została więźba stolcowa, kołkowana, powiązana dodatkowymi zastrzałami z krokwiemi i jętkami. Dach wysunięty jest poza lico ścian na ozdobnie profilowanych krokwiach. Wewnątrz znajduje się strop belkowy poprzeczny. W części gospodarczej budynku jest on wsparty na sześciu sfazowanych u góry słupach, tworzących podział wnętrza na trzy części. W dłuższych ścianach umieszczone zostały okna zamknięte segmentowo, rozglifione do wewnątrz. Wjazd znajduje się na krótszym boku, od strony wschodniej. W zachodniej części obiektu umiejscowione zostało dwuizbowe mieszkanie. W skład zespołu wchodzi także kamienna sklepiona piwniczka. Jest ona usytuowana na zachód od budynku. Powstał prawdopodobnie około połowy XIX wieku. Innym elementem dawnego zespołu folwarcznego w Wyżnem były pozostałości starodrzewia (m.in. pomnikowa lipa).

6. 2. Obiekty w Gminie Czudec wpisane w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Ewidencje zabytków stanowią zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, zabytki nieruchome niewpisane do rejestru zabytków wyznaczone przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Wójta Gminy w porozumieniu z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Przemyślu, parki kulturowe.

Ewidencje zabytków na terenie gminy prowadzi wójt w formie zbioru kart adresowych zabytków, objętych gminną ewidencją zabytków (art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Ewidencje zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych (art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W skład wojewódzkiej ewidencji zabytków wchodzi zabytki ujęte w gminnych ewidencjach zabytków.

Obok zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz parków kulturowych ochronie zabytków objętych gminną ewidencją uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego (art.19 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Ewidencja zabytków w Gminie Czudec obejmuje 219 obiektów nieruchome (wykaz stanowi załącznik nr 1).

Z najważniejszych obiektów to kościół filialny św. Marcina (ob. kaplica cmentarna) w otoczeniu nagrobków i cmentarza. Zbudowany został w 1692 roku z fundacji Aleksandry Kumanowskiej na miejscu pierwotnego kościoła parafialnego pod tym samym wezwaniem

6.3 Zabytki archeologiczne.

Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem” (art. 3 pkt 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne (obiekty i warstwy zlokalizowane w terenie) jak i ruchome zabytki (przedmioty) z nich pochodzące. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je za „źródło zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

Celem ochrony stanowiska archeologicznego jest niedopuszczenie do zniszczenia warstw kulturowych, a tym samym niedopuszczenie do prowadzenia na tych obszarach prac budowlanych, wykonywania głębokiej orki ciężkim sprzętem rolniczym oraz wykonywania wykopów. Wykaz stanowisk archeologicznych stanowi załącznik nr 2.

Z najważniejszych zabytków archeologicznych jest zamczysko z poprzedzającym je grodziskiem na wzgórzu zamku w Przedmieściu Czudeckim.

6.4 Zabytki ruchome

Wyposażenie i wystrój kościoła Parafialnego p.w. św. Trójcy w Czudcu

- wpis pod poz. B-241 z dnia 10.06.1992 r.

Wyposażenie i wystrój kaplicy w zespole kaplicy cmentarnej p.w. św. Marcina w Czudcu

- wpis pod poz. B-121 z dnia 26.04.2005 r.

Wyposażenie i wystrój kaplicy przydrożnej p.w. św. Bartłomieja w Pstrągowej – Brzyzie

- wpis pod poz. B-134 z dnia 06.12.2005 r.

Figura św. Jana Nepomucena przy kościele parafialnym w Pstrągowej

- wpis pod poz. B-58 z dnia 24.04.2002 r.

7. Założenia programowe - zestawienie celów priorytetowych, kierunków działań i zadań do realizacji programu opieki nad zabytkami na lata 2013-2016.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec na lata 2013-2016 stanowi podstawę dla działań związanych z ochroną dóbr kultury w okresie czterech lat od podjęcia uchwały przez Radę Gminy.

Gminny program opieki nad zabytkami winien kreować sferę działań prorozwojowych, która ma na celu poprawę funkcjonowania materialnego dziedzictwa kulturowego decydującego w znacznym stopniu o zasobach i walorach gminy. Wykorzystanie zarówno zasobów środowiska przyrodniczego jak i środowiska kulturowego powinno stanowić jedną z polityk gminy.

Pierwszym podjętym i zrealizowanym przez gminę działaniem w strategii ochrony zabytków było opracowanie gminnej ewidencji zabytków. Stanowi ona bazę dla wszelkich dalszych działań w tym zakresie. Warunkiem koniecznym i niezbędnym w formułowaniu priorytetów w zakresie ochrony dóbr kultury jest wskazanie obiektów o unikalnych cechach stylistycznych, wysokich wartościach architektonicznych i historycznych, które świadczą o specyfice regionalnego budownictwa i lokalnej tożsamości kulturowej.

Głównym i priorytetowym celem programu opieki nad zabytkami w Gminie Czudec jest wzmocnienie ochrony i opieki nad zabytkami oraz poprawa ich stanu zachowania poprzez opracowanie systemowych rozwiązań realizowanych przez władze gminy. Jest to możliwe przy czynnej współpracy władz samorządowych z wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz z właścicielami i posiadaczami obiektów.

Kolejnym celem jest wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, a tym samym podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania. Celem programu jest również wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

8. Instrumenty wdrażania i realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec.

Zadania określone w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec realizowany będą poprzez:

1) Prowadzenie prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy.

2) Podjęcie starań o pozyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy.

3) Udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków zgodnie z uchwałą Nr XL/281/2005 Rady Gminy Czudec z dnia 28 października 2005 roku w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z dnia 28 listopada 2005 r. Nr 145, poz. 2284).

4) Zabezpieczenie obiektów zabytkowych będących własnością gminy przed pożarem, zniszczeniem, kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczenie przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych, montaż monitoringu).

5) Określenie zasad i konsekwentne ich wdrażanie w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych.

6) Iluminacja najcenniejszych zabytków gminy.

7) Wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, skansenów, izb pamięci itp..

8) Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień

związanych z ochroną zabytków) oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy.

9) Występowanie do wojewódzkiego konserwatora zabytków z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych.

10) Udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy.

11) Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego.

12) Organizowanie szkoleń związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich.

13) Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych m. in. przy współpracy z placówkami oświatowymi.

14) Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy.

15) Ustanowienie i przyznawanie nagrody za osiągnięcia w dziedzinie upowszechnienia i ochrony kultury materialnej gminy (w tym prac magisterskich i dyplomowych).

16) Bieżące prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków.

17) Opracowanie szlaków turystycznych wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego.

18) Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (m. in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy.

19) Kontynuowanie działań związanych z wyeksponowaniem i udostępnieniem turystom pozostałości zamku „Czudec”.

9. Zasady oceny i monitoringu realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec.

Proces osiągania celów Programu opieki nad zabytkami będzie monitorowany przez Zespół Koordynujący, poprzez analizę stopnia ich realizacji. Będzie ona obejmowała:

1) bieżący monitoring (przynajmniej raz do roku) gminnej ewidencji zabytków, uwzględniający informacje o stanie zachowania obiektów, zmianach lokalizacyjnych, zmianach stosunków własnościowych.

2) ocenę zaawansowania prac związanych z rewitalizacją obiektów zabytkowych,

3) ocenę realizacji programu wdrażania tras turystyczno- edukacyjnych na terenie gminy,

4) ocenę realizacji programu edukacji i promocji zabytków

5) ocenę kontaktów z właścicielami obiektów, w zakresie działań zmierzających do rewitalizacji obiektów zabytkowych.

Obowiązek monitorowania realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami wynika z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z ustawowymi zapisami, po dwuletnim okresie funkcjonowania programu, Wójt Gminy przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z jego realizacji. Proces monitorowania będzie polegał na obserwowaniu zmian, jakie zachodzą w wyniku realizacji celów i zadań programu oraz analizie zebranych danych i opracowaniu raportów. Monitorowanie programu i raport z jego realizacji, przeprowadzony po upływie dwóch lat oraz programowanie opieki nad zabytkami na kolejne lata, pozwoli na zweryfikowanie obecnie poczynionych zadań, ewentualną zmianę kierunków działania i dopasowanie programu do lokalnych potrzeb i możliwości finansowych Gminy Czudec.

Za prowadzenie na bieżąco monitoringu z realizacji niniejszego programu będzie odpowiedzialna osoba zatrudniona na stanowisku ds. ochrony zabytków i rewitalizacji na terenie Gminy Czudec.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Czudec.

Finansowanie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami realizowane jest z różnych źródeł. Podstawowe to:

1) Źródła publiczne:

a) budżet państwa – m.in. środki w ramach dotacji programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na remont i konserwacje obiektów sakralnych wpisanych do rejestru zabytków,

b) Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie przy zabytkach archeologicznych, nieruchomościach i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków;

c) budżet samorządu województwa – m.in. dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków,

d) granty samorządu województwa dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych, nagrody;

e) budżet samorządu gminy – m.in. dotacje na finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, zgodnie z uchwałą Nr XL/281/2005 Rady Gminy Czudec z dnia 28 października 2005 roku w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z dnia 28 listopada 2005 r. Nr 145,poz. 2284).

f) projekty realizowane przez instytucje kultury;

g) fundusze Unii Europejskiej związane z programami uwzględniającymi dziedzictwo kulturowe m.in.: Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny Infrastruktury i Środowiska, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej;

h) inne źródła zagraniczne.

2) Źródła prywatne:

a) osób fizycznych – składki i zbiórki publiczne na określony cel dla danej wspólnoty społecznej;

b) osób prawnych;

c) organizacji pozarządowych – stowarzyszeń, fundacji;

d) wyznaniowych osób prawnych.

Finansowanie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Czudec na lata 2013-2016 będzie realizowane z wykorzystaniem głównie środków z własnego budżetu, w miarę potrzeb i możliwości rozważane będą inne źródła finansowania.

Załącznik Nr 1

EWIDENCJA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY, BUDOWNICTWA I ARCHEOLOGII GMINA CZUDEC

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Materiał	Datowanie	Użytkownik	Rejestr zabytków	Uwagi
1.	BABICA	Kapliczka	obok nr 72	mur.	1862	A. Pokrywka		
2.	BABICA	Kapliczka słupowa	przy drodze wojewódzkiej	mur.	k. XIX			
3.	BABICA	Kapliczka	obok nr 264	mur.	1 poł. XIX	J. Uliasz		remont l. 70 XX
4.	BABICA	Kapliczka	obok nr 166	mur.	1886	W. Pietrzyk		
5.	BABICA	Kapliczka	za „II Działem” w lesie	mur.	1925	K. Molenda		
6.	BABICA	Kapliczka	obok „Galicji”	mur.		R. Borowiec		
7.	BABICA	Pomnik Grunwaldu		mur.	1910			w kształcie kopca z krzyżem na szczycie
8.	BABICA	Przystanek kolejowy		mur.	1900	PKP		remont ok. 1980
9.	BABICA	Wiadukt kolejowy	nad ciekim wodnym	mur.-kam.	1888-1890			
10.	BABICA	Most drogowy	nad ciekim wodnym na drodze Rzeszów - Krosno	mur.-kam.	k. XIX			
11.	BABICA	Zajadz		mur.	2 poł. XIX	Pasternak		przebud. przed 1931, remont. l. 60 XX i ok. 1982
12.	BABICA	Leśniczówka	nr 350	mur.	pocz. XX	Nadleśnictwo Strzyżów		
13.	BABICA	Zespół dworski a. dwór		mur.-kam.	XVIII	WZPS	A-976 04.10.76	ob. Dom Pomocy Społecznej, przebud. XIX/XX i l. 20 XX nadbud.
14.	BABICA	b. czworak		mur.-	XVIII	WZPS		ob. mieszkania

				kam.				
15.	BABICA	c. stajnia		mur.	1 poł. XIX	RSP		
16.	BABICA	d. obora		mur.	1 poł. XIX	RSP		
17.	BABICA	e. stodoła		mur.	1 poł. XIX	RSP		
18.	BABICA	f. spichlerz		mur.	1822	RSP		remont po 1944
19.	BABICA	g. piwnica		mur.- kam.	XVIII	WZPS		obok dworu
20.	BABICA	h. Figura Św. Józefa z Dzieciątkiem	przy wjeździe do założenia dworskiego,	kam.	XVIII			
21.	BABICA	i. Figura NMP Niepokal. Poczętej	na wysepce	kam.	1917			
22.	BABICA	j. pozostałości fortyfikacji		ziem. – wodne	XVII		A-976 04.10.76	
23.	BABICA	k. park			XVIII/XIX		A-976 04.10.76	przekomponowany na krajobrazowy
24.	BABICA	l. sadzawka z wysepką						
25.	BABICA	ł. most - wiadukt	nad linia kolejową	mur.- kam.	1888-1890			
26.	BABICA	Willa	nr 364	mur.	1925	T. Piwko		
27.	BABICA	a. spichlerz	nr 260 (d. nr 166)	<u>mur.- kam.</u>	ok. 1910	W. Urban J. Orzech		
28.	BABICA	b. piwnica	nr 260 (d. nr 166)	<u>mur.- kam.</u>	ok. 1910	W. Urban J. Orzech		
29.	BABICA	Dom	nr 102	mur.	l. 20 XX	Sitek		
30.	BABICA	Dom	nr 99	mur.	1910	P. Borowiec		
31.	BABICA	Dom	nr 310-311	mur.	pocz. XX	B. Rajner		
32.	BABICA	Młyn spalinowy „Włoch i S-ka”		mur.	1935	GS „SCH”		nast. elektryczny, ob. magazyn nawozów, remont. po 1951
33.	CZUDEC	Układ urbanistyczny			1427, 1461-1918		A-369 22.08.68	

34.	CZUDEC	Zespół kościoła par. p.w. Św. Trójcy a. kościół			1713-1721	Parafia Rzym. – Kat.	A-95 05.01.50	wybud. kaplicy płn. 1721- 1734, remont 1918, 1930, 1950, 1970, l. 90 XX
35.	CZUDEC	b. ogrodzenie		mur.	1752	Parafia Rzym. – Kat.	A-95 05.01.50	z 3 bramami oraz wnękami stacji drogi krzyżowej
36.	CZUDEC	c. plebania		mur.	ok. 1908	Parafia Rzym. – Kat.		na strzonych fundamentach, remont 1969
37.	CZUDEC	d. budynek gosp.		mur.	3 ćw. XIX	Parafia Rzym. – Kat.		obora, stajnia i cz. mieszkalna, remont 1976
38.	CZUDEC	e. spichlerz		drewn.	3 ćw. XIX (?)	Parafia Rzym. – Kat.		
39.	CZUDEC	f. ogrodzenie plebani		mur.	pocz. XX	Parafia Rzym. – Kat.		remont
40.	CZUDEC	Kapliczka	ul. Grabieńskich, przy nowym cmentarzu	mur.	pocz. XX			
41.	CZUDEC	Zespół kaplicy cmentarnej p.w. Św. Marcina a. kaplica		mur.	1692			kaplica – remont XVIII, 1906, 1936, 1962, 2004, dobudowa zakrystii i chłodni 2005
42.	CZUDEC	b. plebania	ob. dom ul. Św. Marcina 16	drewn.	k. XIX	J. Sitek		
43.	CZUDEC	Kapliczka p.w. Św. Rocha (ob. MB Częstochowskiej)	ul. Jasielska	mur.	1 poł. XIX			
44.	CZUDEC	Kapliczka	ul. Jasielska	drewn.	1859			
45.	CZUDEC	Figura Św. Jana Nepomucena	przy torach kolejowych, przy drodze do przyś. Zawisłocze					
46.	CZUDEC	Kapliczka	na dziale, od 1987 Nowa Wieś	mur.	1920			
47.	CZUDEC	d. kapliczka	ul. Strumykowa, obok nr 25	mur.				do 1987 r. Nowa Wieś Czudecka

48.	CZUDEC	Zespół dworski a. dwór	ul. Parkowa	mur.	1 ćw. XVIII	LO	A-220 13.04.70	ob. internat i mieszkania nauczycieli, przebud. i powiększ. o pietro
49.	CZUDEC	b. tzw. „Skarbiec”	ul. Parkowa	mur.	ok. poł. XVI (?)	LO	A-220 13.04.70	nast. oficyna, ob. magazyn, zmiana funkcji XVII
50.	CZUDEC	c. rządcówka	ul. Parkowa	mur.	XVIII	RSP „Nowa Droga”	A-220 13.04.70	nast. biura, ob. nieużytkowana, przebud. 2 poł. XIX, remont 1970, rozebrana 2002
51.	CZUDEC	d. lodownia	ul. Parkowa	mur.	XIX/XX	LO		
52.	CZUDEC	e. brama wjazdowa	ul. Parkowa	mur.	1 poł. XIX			
53.	CZUDEC	f. park	ul. Parkowa		XVIII	LO	A-220 13.04.70	
54.	CZUDEC	Zespół dworski a. dwór	ul. Strumykowa	drewn.	ok. poł. XIX		A-1199 10.04.89	do 1987 r. Nowa Wieś Czudecka
55.	CZUDEC	b. spichlerz	ul. Strumykowa	mur.	ok. poł. XIX		A-1199 10.04.89	ob. sklep, rozbud. o sklep i aneks l. 70 XX, do 1987 r. Nowa Wieś Czudecka
56.	CZUDEC	c. kapliczka p.w. Św. Jana Nepomucena	ul. Strumykowa	drewn.	2 ćw. XIX		A-711 28.05.72	do 1987 r. Nowa Wieś Czudecka
57.	CZUDEC	e. park krajobrazowy	ul. Strumykowa		XIX		A-1199 10.04.89	do 1987 r. Nowa Wieś Czudecka
58.	CZUDEC	Bożnica	ul. Słoneczna 2	mur.	po 1865 (?)			nast. kino, ob. biblioteka, przebud. (adaptacja)
59.	CZUDEC	Łaźnia żydowska	ul. Św. Marcina 8	mur.	ok. 1920			nast. poczta, ob. warsztaty, remont.
60.	CZUDEC	Szkoła	ul. Jasielska 11	mur.	ok. 1920			nast. ZSZ, ob. poczta, remont 1985-1989
61.	CZUDEC	Zespół stacji kolejowej a. dworzec	ul. Kolejowa 41	mur.	1886-1890			remont
62.	CZUDEC	b. wieża ciśnień		drewn.	1890			z cz. mieszkalną, ob. stacja pomp i mieszkania, remont.
63.	CZUDEC	Zespół przemysłowy	ul. Młyńska 1					

		a. młyn spalinowy		mur.	ok. 1920	GS		ob. elektryczny
64.	CZUDEC	b. piekarnia i kancelaria ob. dom	ul. Młyńska 1	mur.	l. 20 XX	K. Nieradko		dobud. ganku 1991
65.	CZUDEC	c. kuźnia	ul. Młyńska 1	mur.	1919-1920	T. Materna		ob. magazyn
66.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 3 (d. nr 11)	drewn.	po poł. XIX	J. K. Kawa		odbudowany
67.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 5 (d. nr 11)	drewn.	ok poł. XIX	A. Krzanowski		
68.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 6 (d. nr 29)	mur.- drewn.	1906	J. Jacek		
69.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 13 (d. nr 9)	mur.	1925	J. Nowak, S. Nowak, M. Złotek		proj. J. Urbanik ze Strzyżowa, wymiana stolarki, remont elewacji 2002
70.	CZUDEC	Zagroda a. dom stary	ul. Jasielska nr 14 (d. nr 298)	drewn.	ok. 1880	M. Szorc A. Szorc		
71.	CZUDEC	b. dom nowy	ul. Jasielska nr 14 (d. nr 298)	drewn.	pocz. XX	M.Szorc A. Szorc		
72.	CZUDEC	c. budynek gosp.	ul. Jasielska nr 14 (d. nr 298)	drewn.	ok. 1930	M.Szorc A. Szorc		
73.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 33 (d. nr 8)	drewn.	ok. 1930	P. Koczur		
74.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 35 (d. nr 8)	drewn.	ok. 1920	P. Koczur		
75.	CZUDEC	Dom	ul. Jasielska nr 43 (d. nr 7)	drewn.	ok. 1920	J. Bałchan		bud. cieśla M. Kowal
76.	CZUDEC	Dom	ul. Kolejowa 28 (d. nr 42)	mur.	3 ćw. XIX			ob. biura GS
77.	CZUDEC	Dom	ul. Kościelna 7 (d. nr 27)	drewn.	ok. 1930	J. Kuszyb		
78.	CZUDEC	Dom	ul. Kręta nr 2 (d. nr 107)	drewn.	ok. 1910	J. Żółkiewicz		
79.	CZUDEC	Dom	ul. Krótka nr 1 (d. nr 239)	drewn.	ok. 1930	H. Moskwa		niezamieszkały, grozi zawaleniem

80.	CZUDEC	Dom	ul. Prześwit nr 3 (d. nr 110)	drewn.	ok. 1900	S. Pietrucha		
81.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 4 (d. nr 122)	drewn.	k. XIX	E. R. Tylek		
82.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 5-6 (d. nr 121)	drewn.	po poł. XIX	B. Pietrucha		
83.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 7 (d. nr 120a)	drewn.	po poł. XIX	D. Nieroda M. Skalska		
84.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 13 (d. nr 284)	mur.	l. 30 XX (?)	M. Śmiałowska		
85.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 14 (d. nr 283)	mur.	3 ćw. XIX (?)	Gmina Czudec		placówka GOPS i GZAS
86.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 15 (d. nr 275)	mur.	pocz. XX	H. J. Sitek		
87.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 16 (d. nr 274)	mur.	pocz. XX	K. Moskwa		
88.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 17-18 (d. nr 273)	drewn.	3 ćw. XIX	S. Pałka		
89.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 19-20 (d. nr 272)	drewn.	3 ćw. XIX	A. Dragon		
90.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 21-22 (d. nr 270)	drewn.	4 ćw. XIX	A. Gąsior		
91.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 23 (d. nr 269)	drewn.	3 ćw. XIX	M. Poreba		
92.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 24 (d. nr 268)	drewn.	3 ćw. XIX	J. Tylek		
93.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 25 (d. nr 245)	mur.	k. XIX			
94.	CZUDEC	Dom	Rynek nr 27	mur.- drewn.	XVIII (?)	D. Pietrucha		cz. mur. XVIII (?), drewn. pocz. XX, remont ok. 1970, odbudowany
95.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 2 (d. nr 1)	drewn.	ok. poł. XIX	UG		
96.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 3 (d.	drewn.	po poł. XIX	Mac, Paluch,		rozbud. pocz. XX

			nr 2)			Płotek, Stawarz		
97.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 5	drewn.	k. XIX	Z. Pelechacz		
98.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 6	drewn.	1910	A. Gąsior		
99.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 9 (d. nr 2)	drewn.	4 ćw. XIX	Małecki		
100.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 11	drewn.	po poł. XIX	W. Muszyński		
101.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 13	mur.	ok. 1920	A. T. Tomoń		remont ok. 1975
102.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 14	drewn.	ok. 1880	A. Stawarz		
103.	CZUDEC	Zagroda a. dom	ul. Rzeszowska nr 15	drewn.	1904	A. Mac		
104.	CZUDEC	b. rzeźnia	ul. Rzeszowska nr 15	mur.	ok. 1920	A. Mac		
105.	CZUDEC	c. obora I	ul. Rzeszowska nr 15	drewn.	ok. 1920	A. Mac		
106.	CZUDEC	d. obora II	ul. Rzeszowska nr 15	drewn.	ok. 1920	A. Mac		
107.	CZUDEC	e. stodoła	ul. Rzeszowska nr 15	drewn.	ok. 1920	A. Mac		
108.	CZUDEC	f. figura NMP Niepokalanie Poczętej	ul. Rzeszowska nr 15	kam.	ok. 1920	A. Mac		
109.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 16	drewn.	ok. 1900	J. Stawarz		
110.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 18- 20	drewn.	4 ćw. XIX	W. Smela, M. Tabiasz		
111.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 19	drewn.	pocz. XX	E. S. Paluch		
112.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 23	mur.	ok. 1920 (?)			
113.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 27	drewn.	k. XIX	R. Żółkiewicz		
114.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 28	drewn.	pocz. XX	G. Dereń		
115.	CZUDEC	Dom	ul. Rzeszowska nr 38	drewn.	XIX/XX	Z. Chłodnicka		
116.	CZUDEC	Dom	ul. Słoneczna nr 1	drewn.	3 ćw. XIX ?	J. Fafara		
117.	CZUDEC	Dom	ul. Słoneczna nr 3 (d. nr 26)	drewn.	pocz. XX	J. Klocek		nieużytkowany
118.	CZUDEC	Dom	ul. Starowiejska nr 3	drewn.	pocz. XX	D. Fryz		

119.	CZUDEC	Dom	ul. Św. Jana nr 35	drewn.	ok. 1900			
120.	CZUDEC	Dom	ul. Św. Marcina nr 3	drewn.	pocz. XX	A. Gąsior		
121.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Kapliczka NMP	obok nr 5 (d. nr 151)	mur.	3 ćw. XIX	J. Gwóźdź		
122.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Kapliczka	obok nr 205	mur.	1889	S. Ptak		
123.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Kapliczka	przy drodze polnej powyżej kościoła					
124.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Kapliczka	na skrzyżowaniu dróg, przy drodze do Pstragowej					
125.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Szkoła		mur.	1911			
126.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Zagroda a. dom	nr 5 (d. nr 151)	drewn.	ok. 1920	C. Gwóźdź		
127.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	c. piwnica	nr 5 (d. nr 151)	mur. (kam.)	ok. 1920	C. Gwóźdź		
128.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Zagroda a. dom	nr 187 (d. nr 290)	drewn.	l. 30 XX	S. Siuta		
129.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Dom	nr 9 (d. nr 146)	drewn.	4 ćw. XIX	M. Dudek		
130.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Dom	nr 55 (d. nr 201)	drewn.	1915	J. Barć		
131.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Dom	nr 154 (d. nr 279)	drewn.	l. 20 XX	R. Bury		
132.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Dom	nr 340 (d. nr 213)	drewn.	1934	F. Banaś		
133.	NOWA WIEŚ CZUDECKA	Młyn Wodny		mur.	k. XIX	J. Siuta		ob. nieużytkowany
134.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Kapliczka	na górze za lasem	mur.	po poł. XIX			
135.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Kapliczka	obok nr 20 (d. nr 165)	mur.	po poł. XIX	S. Ruszała		

136.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Kapliczka	w sąsiedztwie B. Bury	mur.	ok. 1850			
137.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Kapliczka	przy drodze powiatowej Czudec - Niechobrz	mur.	1871			
138.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Kapliczka	w sąsiedztwie budynku nr 116	mur.	4 ćw. XIX	A. Czarnik		
139.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Pozostałości zamku zw. „Górą Zamkową”	przyś. Zawisłocze		XIII-XIV		A-477 14.07.69	rozebrany 1 ćw. XVIII
140.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Zagroda a. dom	nr 101 (d. nr 126	drewn.	1865	C. Szmela		
141.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	b. stodoła	nr 101 (d. nr 126	drewn.	4 ćw. XIX	C. Szmela		
142.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Zagroda a. dom	nr 414 (d. nr 395)	drewn.	1913	M. Koczub		nieużytkowany
143.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Dom	nr 35	drewn.	pocz. XX	J. Golesz		przebud. 1924
144.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Dom	nr 56 (d. nr 46)	drewn.	ok. 1910	S. Jacek		
145.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Dom	nr 73 (d. nr 69	drewn.	ok. poł. XIX	J. Wiśniewski		
146.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Wiatrak - koźlak	obok nr 74 (d. nr 70)	drewn.	ok. 1920	J. Wiśniewski		
147.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Most drogowy		żelb.	ok. 1930			
148.	PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE	Most kolejowy		żelb. – kam.	l. 20 XX			
149.	PSTRĄGOWA	Układ przestrzenny wsi			1425-XIX			
150.	PSTRĄGOWA	Zespół kościoła paraf. p.w. Św. Józefa a. dzwonnica		mur.	ok. poł. XIX	Parafia Rzy. – Kat.		
151.	PSTRĄGOWA	b. figura św. Jana Nepomucena		kam.	XVIII	Parafia Rzy. – Kat.	B-58 24.04.02	nowy cokół

152.	PSTRĄGOWA	Kapliczka p.w. Św. Archanioła Michała	przy głównej drodze w Pstrągowej Górnej			J. Stanek		remont l. 70 XX
153.	PSTRĄGOWA	Kaplica p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej	obok nr 278	mur.	XVIII/XIX	S. Noga		przebud. pocz. XX, na działce w Pstrągowej
154.	PSTRĄGOWA	Kapliczka p.w. Św. Jana Nepomucena	obok nr 269	mur.	ok. poł. XIX	K. Gatarska		
155.	PSTRĄGOWA	Kapliczka p.w. Św. Rodziny	obok nr 428	mur.	II poł. XIX	W. Kut		
156.	PSTRĄGOWA	Kapliczka p.w. NMP	przy drodze do Pstrągowej Górnej	mur.	4 ćw. XIX			
157.	PSTRĄGOWA – przyś. Brzyzie	Kapliczka p.w. Św. Bartłomieja	obok nr 623	mur.	ok. 1878	A. Szeliga	A-116 15.04.05	przebudowa dachu po 1975
158.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 124, obok szkoły	mur.	k. XIX	K. Kucharzyk		figurki skradzione
159.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 65	kam.	l. 20 XX	M. Szczepan		
160.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 156	mur.	1871	Ruszała		
161.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 199	mur.	1906	S. Haczela		
162.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 221	mur.	4 ćw. XIX	J. Stawarz		
163.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 587, przyś. Wola	mur.				
164.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 657	mur.	1931	T. Piątek		
165.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	obok nr 623, przyś. Budzisz	mur.	2 ćw. XIX			
166.	PSTRĄGOWA - Granice	Kapliczka	nr 692	mur.	1 ćw. XX	W. Stanek		
167.	PSTRĄGOWA - Granice	Kapliczka	nr 715	mur.	1 ćw. XX	M. Kut		
168.	PSTRĄGOWA - Skrzynówki	Kapliczka	nr 655	mur.	1 ćw. XX	W. Kazimierska		
169.	PSTRĄGOWA - Betkówki	Kapliczka	nr 154	mur.	1 ćw. XX	S. Jacek		

170.	PSTRĄGOWA - Brzezie	Kapliczka		mur.	1 ćw. XX	M. Bieszczad		
171.	PSTRĄGOWA	Kapliczka	w sąsiedztwie lasu strzyzowskiego	mur.	1 ćw. XX			
172.	PSTRĄGOWA	Szkoła	Pstrągowa Górna	mur.	1939			
173.	PSTRĄGOWA	Zespół dworski a. dwór	Pstrągowa Górna ob. dom nr 21	mur.	1929	J. Kujawska	A-1160 06.06.86	nast. ośrodek zdrowia, ob. dom nr 13, remont. 1986- 1988
174.	PSTRĄGOWA	b. czworak	Pstrągowa Górna ob. dom nr 19	drewn.	ok. 1930	M. Wójcik		ob. dom nr 19, z wykorzystaniem materiału po rozbiórce drewn. dworu
175.	PSTRĄGOWA	c. czworak	Pstrągowa Górna ob. dom nr 400	drewn.	1928	S. Malota		
176.	PSTRĄGOWA	e. park krajobrazowy - pozostałości	Pstrągowa Górna		XIX		A-1160 06.06.86	
177.	PSTRĄGOWA	Zagroda a. dom	nr 125	drewn.	4 ćw. XIX	M. Czarnik		
178.	PSTRĄGOWA	b. stodoła	nr 125	drewn.	1910	M. Czarnik		
179.	PSTRĄGOWA	Zagroda a. dom	nr 334	drewn.	l. 20 XX	K. Such		
180.	PSTRĄGOWA	b. stodoła	nr 334	drewn.	l. 20 XX	K. Such		
181.	PSTRĄGOWA	c. wozownia	nr 334	drewn.	l. 20 XX	K. Such		
182.	PSTRĄGOWA	Zagroda a. dom	nr 586	drewn.	ok. 1928	S. Łącki		
183.	PSTRĄGOWA	b. stodoła	nr 586	drewn.	ok. 1928	S. Łącki		
184.	PSTRĄGOWA	Dom	nr 88	drewn.	4 ćw. XIX	W. Kawa		opuszczony
185.	PSTRĄGOWA	Dom	nr 178	drewn.		J. Szeliga		
186.	PSTRĄGOWA	Dom	nr 327	drewn.	pocz. XX	M. Wiater		
187.	PSTRĄGOWA	Dom	nr 382 a, przyś. Budzisz	drewn.	1929	J. Żuczek		
188.	PSTRĄGOWA	Stodoła	nr 389	drewn.	4 ćw. XIX	T. Piąte		

189.	PSTRĄGOWA	Dom	nr 660	drewn.	1920	D. Jawor		opuszczony
190.	PSTRĄGOWA	Dom	nr 665	drewn.	ok. 1920	H. Dziedzic		
191.	PSTRĄGOWA	Kuźnia	nr 428	drewn.	pocz. XX	W. Kut		
192.	PSTRĄGOWA	Piwnica	z zagrody nr 682	mur.- ziem.	k. XIX	S. Ziemińska		
193.	WYŻNE	Kapliczka	na posesji nr 85	mur.	1919	Z. Brzyska		
194.	WYŻNE	Kapliczka	na posesji nr 74	mur.	ok. 1920	J. Piękoś		
195.	WYŻNE	Kapliczka	przy polnej drodze ok. 100 m na zach. od nr 74	kam.		K. Kwitek		
196.	WYŻNE	Kapliczka	poniżej cmentarza	mur.	ok. 1910	K. Majcher		
197.	WYŻNE	Kapliczka	na granicy z Połomią	mur.	l. 20-30 XX			
198.	WYŻNE	Pozostałości zespołu folwarcznego a. obora	nr 99	mur.	k. XVIII (?)	M. Bosek	A – 993 16.11.76	nast. bud. gosp. mieszk., ob. nieużytkowany
199.	WYŻNE	b. starodrzewie				M. Bosek	A-993 16.11.76	drzewostan wycięty
200.	WYŻNE	Zagroda a. dom	nr 18	drewn.	pocz. XX	Z. Kuś		
201.	WYŻNE	Zagroda a. dom	nr 66	mur.	1920	E. Stopa		
202.	WYŻNE	b. stajnia	nr 66	mur.	ok. 1920	E. Stopa		
203.	WYŻNE	c. piwnica	nr 66	mur.	ok. 1920	E. Stopa		
204.	WYŻNE	Zagroda a. dom	nr 74	drewn.	4 ćw. XIX	K. Bober		
205.	WYŻNE	b. stodoła	nr 74	drewn.	4 ćw. XIX	K. Bober		
206.	WYŻNE	c. piwnica	nr 74	mur.	4 ćw. XIX	K. Bober		
207.	WYŻNE	Zespół willowy a. willa	nr 394, na granicy z Lubenią	drewn.	1925-1927	J. Gotman		
208.	WYŻNE	b. służbówka	nr 332, na granicy z Lubenią	drewn.	po 1927	J. Gotman		remont po 1975

209.	WYŻNE	c. studnia	nr 332, na granicy z Lubenią	mur.-drewn.	1925	J. Gotman		
210.	WYŻNE	Dom	nr 12	drewn.	ok. 1920	S. Polański		
211.	WYŻNE	Dom	na granicy z Lubenią	mur.-drewn.	1925-1927	M. Rynkiewicz		zbudowany przez dyrektora mleczarni w Lubeni
212.	WYŻNE	Dom	nr 58	drewn.	1920	T. Sitek		
213.	WYŻNE	Dom	nr 68	drewn.	k. XIX	A. Pałka		
214.	WYŻNE	Dom	nr 92	drewn.	1889	M. Obuch		
215.	WYŻNE	Zespół młyna turbinowego a. młyn		mur.	ok. 1910	Okr. Przeds. Przemysłu Zbożowego		młyn – pożar 1935, odbud. po 1935, remont i rozbud. 1948, zmiana na elektryczny
216.	WYŻNE	b. jaz	obok nr 46, na Gwoźnicy	bet.	ok. 1910	OPPZ		
217.	ZABORÓW	Kapliczka	obok nr 155	mur.	k. XVIII	R. Koziół		
218.	ZABORÓW	Karczma	ob. dom nr 117	mur.	ok. poł. XIX	S. Kremer		d. czworak, przekszt. po 1945
219.	ZABORÓW	Dom	nr 146	drewn.	1933	B. Kalandyk		

Załącznik Nr 2

**WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH
ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY CZUDEC**

L.p.	Miejscowość i nr stanowiska	KZP i nr stanowiska	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Babica st. 1	105-75/27	Ślad osadnictwa z neolitu (topór kamienny)
2	Babica st. 2	105-75/28	Osada KCWR-wczesny neolit
3	Babica st. 3	105-75/29	Ślad osadnictwa z wczesnej EB (grot oszczepu)
4	Babica st. 4	105-75/30	Ślad osadnictwa z wczesnej EB (sierp krzemienny)
5	Babica st. 5	105-75/31	Ślad osadnictwa z neolitu (topór rogowy)
6	Babica st. 6	105-75/32	Ślad osadnictwa z OWR (denar Trojana)
7	Babica st. 7	105-75/33	Ślad osadnictwa z OWR (denar Antonina Piusa)
8	Babica st. 8	105-75/34	Ślad osadnictwa CLP-neolit
9	Czudec st. 2	105-75/21	Ślad osadnictwa z neolitu (toporek kamienny)
10	Czudec st. 3	105-75/22	Ślad osadnictwa z neolitu (toporek kamienny)
11	Czudec st. 4	105-75/23	Ślad osadnictwa k. łużyckiej (nóż brązowy- IV okres EB)
12	Czudec st. 5	105-75/24	Skarb 33 monet K. Jagiełńczyka, J. Olbrachta, Z. Starego, Z. Augusta i Zygmunta III
13	Czudec st. 6	105-74/22	Osada wczesnośredniowieczna
14	Czudec st. 6	105-74/2	Ślad osadnictwa z epoki kamienia
15	Czudec st. 7	105-74/3	Ślad osadnictwa prahistorycznego
16	Nowa Wieś Czudecka st. 3	105-74/4	1. Ślad osadnictwa z epoki kamienia 2. Osada G Tk. łużyckiej (EB-Ha)
17	Nowa Wieś Czudecka st.4	105-74/5	Ślad osadnictwa prahistorycznego
18	Nowa Wieś Czudecka st. 5	106-74/10	Ślad osadnictwa k. przeworskiej (OWR)
19	Przedmieście Czudeckie st. 1	105-74/15	Ślad osadnictwa średniowiecznego
20	Przedmieście Czudeckie st. 2	105-74-/16	Ślad osadnictwa prahistorycznego
21	Przedmieście Czudeckie st. 3	105-74/17	Osada G Tk. łużyckiej (EB-Ha)
22	Przedmieście Czudeckie st. 4	105-74/18	Ślad osadnictwa prahistorycznego
23	Przedmieście Czudeckie st. 5	105-75/25	Ślad osadnictwa z epoki kamienia (przepalony krzemień)
24	Przedmieście Czudeckie st. 6	105-75/26	1. Ślad osadnictwa z epoki kamienia 2. Ślad osadnictwa prahistorycznego
25	Przedmieście Czudeckie st. 7	105-75/20	Grodzisko, zamek-wczesne i późne średniowiecze
26	Pstrągowa st. 1	105-74/1	Ślad osadnictwa z wczesnej EB
27	Pstrągowa st. 2	104-74/23	Osada CLP wczesny neolit
28	Pstrągowa st. 3	105-74/6	Ślad osadnictwa z epoki kamienia lub wczesnej EB
29	Pstrągowa st. 4	105-74/7	Ślad osadnictwa prahistorycznego
30	Pstrągowa st. 5	105-74/8	1. osada k. przeworskiej (OWR)

			2. osada p. średniowieczna (lub nowożytna)
31	Pstrągowa st. 6	105-74/9	1. osada z wczesnej EB 2. osada GTK łużyckiej (EB-Ha) 3. osada prahistoryczna 4. osada nowożytna
32	Pstrągowa st. 7	105-74/10	Osada późnośredniowieczna lub nowożytna
33	Pstrągowa st. 8	105-74/11	Osada z wczesnej epoki brązu
34	Pstrągowa st. 9	105-74/12	1. ślad osadnictwa z epoki kamienia- wczesnej epoki brązu 2. ślad osadnictwa późnośredniowiecznego
35	Pstrągowa st. 10	105-74/13	Ślad osadnictwa z epoki kamienia lub wczesnej epoki brązu
36	Pstrągowa st. 11	105-74/14	Ślad osadnictwa neolitycznego
37	Pstrągowa st. 12	105-73/39	Osada KPL- neolit
38	Pstrągowa st. 13	105-73/40	Ślad osadnictwa z wczesnej epoki brązu
39	Pstrągowa st. 14	105-73/41	Ślad osadnictwa neolitycznego
40	Pstrągowa st. 15	105-73/42	1. ślad osadnictwa neolitycznego 2. ślad osadnictwa prahistorycznego 3. ślad osadnictwa późnośredniowiecznego
41	Pstrągowa st. 16	105-73/43	Ślad osadnictwa z epoki kamienia (paleolit)
42	Pstrągowa st. 17	105-73/44	Ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego
43	Pstrągowa st. 18	105-73/45	Ślad osadnictwa z wczesnej epoki brązu
44	Pstrągowa st. 19	105-73/46	Ślad osadnictwa k. przeworskiej-OWR
45	Pstrągowa st. 20	105-73/47	Ślad osadnictwa z epoki kamienia lub wczesnej epoki brązu
46	Wyżne st. 1	105-75/1	Ślad osadnictwa KCSz neolit
47	Wyżne st. 2	105-75/19	Ślad osadnictwa prahistorycznego
48	Wyżne st. 3	106-75/11	Ślad osadnictwa p. średniowiecznego lub nowożytnego
49	Wyżne st. 4	106-75/12	Ślad osadnictwa prahistorycznego
50	Wyżne st. 5	106-75/13	Ślad osadnictwa z epoki kamienia lub wczesnej epoki brązu
51	Wyżne st. 6	106-75/14	Osada późnośredniowieczna
52	Wyżne st. 7	106-75/15	Ślad osadnictwa KCSz neolit (toporek kamienny)
53	Wyżne st. 8	106-75/16	Ślad osadnictwa neolitycznego (motyka z rogu)
54	Zaborów st. 1	105-74/19	Ślad osadnictwa średniowiecznego
55	Zaborów st. 2	105-74/20	Ślad osadnictwa prahistorycznego
56	Zaborów st. 3	105-74/21	Ślad osadnictwa średniowiecznego
57	Zaborów st. 4	106-75/15	Ślad osadnictwa neolitycznego

Wykaz skrótów:

EP. kamienna - epoka kamienna

Wcz. EB - wczesna epoka brązu

EB-Ha - epoka brązu – okres halsztacki

p. średniowiecze - późne średniowiecze

KCWR - kultura ceramiki wstęgowej rytej (wczesny neolit)

CLP - kultura cyklu lendzielsko – połgardzkiego (wczesny neolit po KCWR)

KPL - kultura pucharów lejkowatych (kultura neolityczna)

KCSz- kultura ceramiki sznurowej (kultura ze schyłku neolitu)

OWR- okres wpływów rzymskich

Załącznik Nr 3

**WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH
W PODZIALE CHRONOLOGICZNYM W GMINIE CZUDEEC****I. Epoka kamienia (bez bliższego określenia)**

1. Czudec st. 6/14
2. Nowa Wieś Czudecka st. 3/16
3. Przedmieście Czudeckie st. 5/23
4. Przedmieście Czudeckie st. 6/24
5. Pstrągowa st. 16 (paleolit-41)

II. Epoka kamienia lub wczesna epoka brązu

1. Pstrągowa st. 3/28
2. Pstrągowa st. 9/34
3. Pstrągowa st. 10/35
4. Pstrągowa st. 20/45
5. Pstrągowa st. 21/46
6. Wyżne st. 5/51

III. Neolit

1. Babica st. 1/1
2. Babica st. 2/2 KCWR
3. Babica st. 5/5
4. Babica st. 8/8-CLP
5. Czudec st. 2/9-KCSz
6. Czudec st. 3/10 KCSz
7. Pstrągowa st. 2/27-CLP
8. Pstrągowa st. 11/36
9. Pstrągowa st. 12/37 KPL
10. Pstrągowa st. 14/39
11. Pstrągowa st. 15/40
12. Wyżne st. 1/47-KCSz
13. Wyżne st. 7/53-KCSz
14. Wyżne st. 8/54
15. Zaborów st. 4/58

IV. Wczesna epoka brązu

1. Babica st. 3/3
2. Babica st. 4/4
3. Pstrągowa st. 1/26
4. Pstrągowa st. 6/31

5. Pstrągowa st. 8/33
6. Pstrągowa st. 13/38
7. Pstrągowa st. 18/43

V. Epoka brązu – okres halszacki – kultura lużycka

1. Czudec st. 4/11
2. Nowa Wieś Czudecka st. 3/16
3. Przedmieście Czudeckie st. 3/21
4. Pstrągowa st. 6/31

VI. Okres wpływów rzymskich – kultura przeworska

1. Babica st. 6/6 – denar Trojana
2. Babica st. 7/7 – denar Antonina Piusa
3. Nowa Wieś Czudecka st. 5/18
4. Pstrągowa st. 5/30
5. Pstrągowa st. 19/34

VII. Wczesne średniowiecze

1. Czudec st. 6/13
2. Przedmieście Czudeckie st. 7/25 – grodzisko (w literaturze jako Czudec st.1)
3. Pstrągowa st. 17/42

VIII. Późne średniowiecze

1. Przedmieście Czudeckie st. 1/19
2. Przedmieście Czudeckie st. 7/25 – zamek (w literaturze jako Czudec st.1)
3. Pstrągowa st. 9/34
4. Pstrągowa st. 15/40
5. Wyżne st. 6/52
6. Zaborów st. 1/55
7. Zaborów st. 3/57

IX. Późne średniowiecze lub okres nowożytny

1. Pstrągowa st. 5/30
2. Pstrągowa st. 7/32
3. Wyżne st. 3/49

X. Okres nowożytny

1. Czudec st. 5/12 – skarb monet
2. Pstrągowa st. 6/31

XI. Blżej nieokreślone kultury prahistoryczne

1. Czudec st. 7/15
2. Nowa Wieś Czudecka st. 4/17
3. Przedmieście Czudeckie st. 2/20
4. Przedmieście Czudeckie st. 4/22
5. Przedmieście Czudeckie st. 6/24

6. Pstrągowa st. 4/29
7. Pstrągowa st. 6/31
8. Pstrągowa st. 15/40
9. Wyżne st. 2/48
10. Wyżne st. 4/50
11. Zaborów st. 2/56